אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תקסו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ד תמוז תרע"ג
נמען: ישראל טלר

חילוקי המנהגים אינם פוגמים באחווה כשכל עדה מכבדת את חברתה; הגוונים השונים הם 'עושר רוח' שמתקבץ בהרמוניה. המסורות החלקיות קיימות עד שהאומה תתארגן, ואז יקום בית דין גדול במקדש, 'וממנו תצא תורה אחת לכל ישראל'. מי שהורס את המסורות בזלזול מאחר את הגאולה.

עיקרי הדברים

- גוונים - עושר רוח.
- בית דין גדול עתידי.
- זלזול מאחר את הגאולה.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

ב"ה[1], כ"ד תמוז תרע"ג[2]

אדוני הישיש היקר מר ישראל טלר, [ישראל טלר, יהודי זקן שכתב לרב קוק] שלו'[3].

אל תפול ברוחך, חביבי, אם ע"פ[4] המסורת יהיו קיבוצינו, שבאו מגלילות שונים, [מארצות שונות] ושחיי הדת נתפתחו אצלם בצורות שונות, צריכים להחזיק כל אחד במנהגיו ומסורותיו, ממה שלבך יהמה איכה תשוב אלינו האחדות הלאומית. כי שתי תשובות בדבר. האחת, אין חילוקי ההוראות [חילוקי ההוראות, המנהגים ההלכתיים] והמנהגים השונים פוגמים את האחוה, בזמן שכל אחד מכבד את המסורת של חברו, ועוד יש בחילופי הגוונים משום עושר רוח, המתקבץ בצורה הרמונית בכללות האומה. אמנם גם אם יהיה חלק מן השינויים הללו, שבין בני גלילות שונים, מעכב מעט את החטיבה המיוחדת, [האחדות של העם] לא יהיה דבר זה צרה עולמית. [צרה לדורות] להמסורות הללו יש מקום בערך חלקי ומקומי רק כל זמן שלא נתארגנה האומה יפה ולא העמידה לה את כל מוסדותיה החיצונים והפנימיים, וכל המקשר בהם, אבל בעת הגמר של הצביון הלאומי במלואו, אז מכריחה המסורת בעצמה אותנו להעמיד בי"ד[5] גדול כללי לכל האומה דוקא, במקום אשר יבחר ד', [דברים יב, יא] במרכז הקודש הנצחי של האומה, בבית המקדש, וממנו תצא תורה אחת לכל ישראל, אז נחיה ע"פ מסורת חיה המפכה מנשמת האומה ומאוגדת באגד מלא חיים עם תורת אלהיה. וכדי לבא לחיי-עולם כאלה, שאנחנו כ"כ[6] עורגים להם, צריכים אנחנו לעבור את הפרוזדור של חיי

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
3 שלו' - שלום
4 ע"פ - על פי
5 בי"ד - בית דין
6 כ"כ - כל כך

שעה, [על פי אבות ד, טז] שצביונו היסודי הוא הכבוד והאמון אשר ירחש לבבנו לכל חלק מחלקי האומה, להמסורות החלקיות של חלק זולתו.

וכל המקדים ומהרס המסורות החלקיות בדרך זלזול אינו אלא מכניס מהומה באומה והוספת פחדנות וחשד מכל מפלגה על חברתה. אלה הדברים אינם מקדימים את גאולתנו, אלא מאחרים אותה. ונקוה לימים אשר עץ אפרים ועץ יהודה יהיה לעץ אחד, [על פי יחזקאל לז, טז-כב] וישראל יהיה גוי אחד בארץ, כי יקבצו עליו כל נקבציו.

מכבדך

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳